

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMİN İNKİŞAFI FONDU

Füzuli GÖZƏLOV, Muxtar İMANOV,
İlkin RÜSTƏMZADƏ, Tahir ORUCOV
Elçin ABBASOV

QARABAĞ XALQ OYUNLARI VƏ MEYDAN TAMAŞALARI

HUMANİTAR VƏ İCTİMAİ ELMLƏR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Elmin İnkişafı Fondunun qrant
layihəsi çərçivəsində nəşr olunmuşdur

**Füzuli Gözəlov, Muxtar İmanov,
İlkin Rüstəmzadə, Tahir Orucov,
Elçin Abbasov**

QARABAĞ XALQ OYUNLARI VƏ MEYDAN TAMAŞALARI

Elmi redaktor:

Xatirə BƏŞİRLİ

filologiya üzrə elmlər doktoru, professor

Rəyçilər:

Seyfəddin RZAYEV

filologiya üzrə elmlər doktoru

Ramazan QAFARLI

filologiya üzrə elmlər doktoru

F.X.Gözəlov, M.K.İmanov, İ.F.Rüstəməzadə, T.T.Orucov, E.H.Abbasov.
Qarabağ xalq oyunları və meydan tamaşaları. – Bakı: Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, 2017. – 280 səh.

Qarabağ xalq oyunları və meydan tamaşalarının toplanılması və araşdırılmasına həsr olunmuş kitab müasir dünya elminin oyun və xalq teatrı nəzəriyyəsi bazasında araşdırılmış, ilk dəfə bir bölgənin bütün oyunları əhatə olunmağa çalışmışdır. Xalq oyun tamaşaları sistemləşdirilmiş, onların genezisi və tipologiyası haqqında elmi-nəzəri fikir formalaşdırılmışdır.

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun qrant layihəsi çərçivəsində çap olunmuşdur:
Qrant № EIF/MQM-2-Şuşa-2013-3(9)-10/01/5**

**Bu əsər 13 mart 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu tərəfindən Azərbaycan Respublikası Müəllif Hüquqları
Agentliyində qeydiyyatdan keçirilmiş və əsərin qeydiyyatı haqqında 8008 nömrəli
Şəhadətnamə (qeydiyyat nömrəsi: 04/C -7494-14) verilmişdir.**

ISBN: 978-9952-516-03-6

© Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondu, 2017
© F.X.Gözəlov, M.K.İmanov, İ.F.Rüstəməzadə,
T.T.Orucov, E.H.Abbasov, 2017

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

I HİSSƏ

Füzuli Bayat (Gözəlov)

QARABAĞDA OYUN VƏ MEYDAN TAMAŞALARI..... 7

Füzuli Bayat (Gözəlov)

ATLI SAVAŞ OYUNLARI..... 18

Muxtar Kazımoğlu (İmanov)

XALQ OYUNLARI VƏ MEYDAN TAMAŞALARINDA

RİTUAL-MİFOLOJİ QAT (Qarabağ nümunələri əsasında)..... 46

Tahir Orucov

QARABAĞDA UŞAQ OYUNLARI..... 73

İlkin Rüstənzadə

“PADŞAH OYUNU” VƏ ONUN ARXAİK KÖKLƏRİ..... 102

Elçin Abbasov

QARABAĞDAN TOPLANMIŞ NAĞİLLARDA OYUN ELEMENTLƏRİ:

MAGİK VƏ DİDAKTİK ASPEKTLƏR..... 125

II HİSSƏ

QARABAĞ XALQ OYUNLARININ MƏTNLƏRİ

AĞAC ÖLÇMƏ..... 142

ALDATDIM, AY ALDATDIM..... 142

ALMA OYUNU..... 143

AŞIQ-AŞIQ OYUNU..... 143

Cız..... 143

Daşdan çıxma..... 145

Suvarma..... 146

Duran getdi..... 146

Qalaça..... 146

Sultan..... 147

ARPA QAÇ, BUĞDA TUT..... 148

BAL-BALLICA..... 148

BARMAQ OYUNU.....	149
BAYRAQ-BAYRAQ.....	152
BEŞBARMAQ OYUNU.....	152
BEŞDAŞ.....	153
BƏXTSINAMA OYUNU.....	155
BƏNÖVŞƏ-BƏNÖVŞƏ.....	156
BIÇAQ-BIÇAQ.....	158
BURDAN BELƏ XIRMANCIQ.....	159
CƏHDÜZÜ.....	160
CƏHRİBƏYİM.....	160
CÜBBƏ-CÜBBƏ.....	162
ÇAK-ÇAKI.....	163
ÇAQQI OYUNU.....	164
ÇALAYA ATMA.....	164
ÇALAYA DÖYMƏ.....	165
ÇİLƏMƏ.....	166
ÇİLİNGAĞAC.....	167
ÇİLLƏR-BİLLƏR.....	174
ÇİRTMA DAŞ.....	174
ÇOBAN OYUNU.....	175
DƏSMAL OYUNU.....	176
DƏSMAL-DƏSMAL.....	177
DƏSMALATDI.....	177
DƏVƏDÖYÜŞDÜRMƏ.....	179
DİRƏDÖYMƏ.....	180
DİZ-DİZ.....	182
DÜYMƏ-DÜYMƏ.....	184
EŞŞƏKBELİ.....	184
EŞŞƏYİMİ ÇULLAMIŞAM.....	186
ƏL ÜSTƏ KİMİN ƏLİ?.....	186
ƏNZƏLİXAN.....	189
GƏLİNCİK.....	191
GİZLƏN QAÇ.....	191
GİZLƏNPAÇ.....	194
GÖZBAĞLAYICI.....	196

HAXIŞTA.....	196
HALDURUM AĞAC.....	198
HAPBAN-HUPBAN.....	200
HƏCCƏ GETMƏ.....	201
XAN-VƏZİR.....	202
XAŞ-MAŞ.....	205
XƏVƏR, GƏVƏR.....	206
XORUZ BABA, CÜY VER.....	207
İTQUSDU.....	207
İTİK TAPMA.....	208
İYNƏ-İYNƏ.....	209
KEÇİPAPAQ.....	209
KƏLƏQURDAŞ.....	210
KOS-KOS.....	210
KÖÇ GETDİ.....	211
KÖŞKİ-BALABAN.....	211
LÖPÜK-LÖPÜK.....	212
MAK-MAK.....	215
MƏRƏ-MƏRƏ.....	215
MƏRƏK QURMA.....	216
MƏTƏYƏ SALMA.....	216
MIXÇA-MIXÇA.....	219
MOLLA-MOLLA.....	219
MOLLA MİNDİ.....	220
MOLLA ÖLDÜ.....	223
NƏKGƏLƏ.....	224
PAPAQ OYUNU.....	225
PAPAQALDI QAÇ.....	225
PAPAQQAPDI.....	227
PİŞDİBİLLƏ.....	227
QAÇMATOP.....	228
QALA OYUNU.....	229
QARA KÖTÜK.....	230
QARADİNMƏZ.....	230
QATARA QOYMA.....	231

QAZLAR-QAZLAR.....	232
QƏLƏNDAR.....	234
QIĞ-MƏRƏ.....	234
QODU-QODU.....	236
QURŞAQTUTMA.....	237
QURUTMA.....	239
RƏNG-RƏNG.....	239
SƏHMİ AĞAC.....	241
SÜDLÜ SÜLÜK.....	241
TOY GÜLƏŞİ HAQQINDA XATİRƏLƏR.....	242
TUT QOLUNDAN, DART.....	248
UÇAĞAN, UÇ.....	248
UZUN EŞŞƏK.....	249
ÜZÜK-ÜZÜK.....	250
ÜZÜK SALLAMA.....	250
YEDDİ ÇÖP.....	253
YELLƏNCƏK.....	254
YOLDAŞ, SƏNİ KİM APARDI?.....	256
YUMALATMA.....	257

MEYDAN TAMAŞALARININ MƏTNLƏRİ

TÜLKÜ OYUNU.....	258
KEÇƏPAPAQ OYUNU.....	262
KAFTAR OYUNU.....	262
KİLİMARASI.....	263
MARAL OYUNU.....	266
PADŞAH OYUNU.....	268